

ARHEFANII

Paolo Tait

desen și pictură

EDITURA MUZEULUI ȚĂRII CRĂȘILOR / ORADEA 2014

MUZEUL ȚĂRANULUI ROMÂN / BUCUREȘTI / 30 ianuarie - 2 martie 2014

<https://biblioteca-digitala.ro>

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

Arhefanii Paolo Tait : desen și pictură / coord.: Aurel Chiriac ; trad. din italiană: Florina Ciure ; tehnoredactare și graphic design: Lucian Mărcușiu. - Oradea : Editura Muzeului Țării Crișurilor, 2014
ISBN 978-973-7621-59-7

I. Chiriac, Aurel (coord.)

II. Ciure, Florina (trad.)

III. Mărcușiu, Lucian (graf.)

75(450) Tait,P.(084)

Curator: Aurel Chiriac

Proiect epozitional: Studio X

Tehnoredactare: Lucian Mărcușiu

Traducere: Florina Ciure (Italiană)

Corectură limba română: Amalia Moldovan

ARHEFANII

Paolo Tait
desen și pictură

Coordonator catalog: Aurel Chiriac

Expoziție la Muzeul Țăranului Român București, 30 ianuarie - 2 martie 2014

Organizatori:

Muzeul Țăranului Român
București

Muzeul Țării Crișurilor
Oradea

Consatul Onorific al
României la Trentino
Alto - Adige

Sub patronajul:

Abasadei Italiei în România

Abasadei României în Italia

Consulatului General al României
Milano

Regiunii Autonome
Trentino Alto Adige / Südtirol

Provinciai Autonome Trento

Comunei Mezzolombardo
(TN)

Consiliului Județean Bihor

Sponsori:

Informatica Bancaria
Trentina

Tassullo Materiali

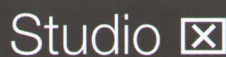
ERCA MEDIA

Fondazione San Vigilio

Gruppo ITAS
Assicurazioni

CIRCOLO TRENINO PER L'ARCHITETTURA CONTEMPORANEA

Mulțumim celor ce ne-au sprijinit:

Micaela Vettori
Stefano Odorizzi
Marco Forasassi
Elisa Bertò
Martini Eugenio
Andrea, Alessio e Gino Basso costruzioni
I.c.e.s. Costruzioni
Antonio Cossu
Itas Trento
Itas Mezzolombardo
Marinelli Enrico
Graziella Dalla Torre
Famiglia Lazzeri
Diego Lazzeri e Orietta Bertò
Michelina e Albert Mitterer
Giulia Leonardi
Cinzia Bert e Paolo Cappelletti
Mauro Bert
Giuseppe Cialdella
Enrico Battocletti
Taddeo Tait
Aurel Chiriac
Carla e Francesco Moser
Nadia Baldo e Danilo Coli
Anita Bert
Monica De Tomi e Luca Fattor
Luca e Mario Lanera
Lugi Giuriato
Saimon Keller
Fausto Corazzola
Maurizio Passerotti
Umberto Russo
Luca Valentino
Virgil Nițulescu
Tudor Octavian
Aurel Roșu
Mircea Tancău

Despre Paolo Tait

Paolo Tait, fiul Lidiei și al lui Taddeo, al doilea din trei frați, s-a născut la Mezzolombardo, în 1952. Copilăria și-a petrecut-o de mână cu tatăl său, un tată de la care încă mai păstrează în nări mirosul de sudoare și care este protagonistul răbdător al primelor sale tușuri, al primelor sale desene în grafit. Tait are o sensibilitate, chiar dacă exacerbată, deja puternic încordată, în a asculta, în a-și căuta un loc cu fiecare linie. Profesorul său din gimnaziu, Nerio Fonseca, este cel care insistă ca Paolo să frecventeze Institutul Statal de Artă din Trento, unde-și va obține ulterior diploma.

Fascinat, dacă nu șocat, de un portret al lui Gino Rossi, văzut într-o vitrină și analizat pe când era copil, măestrul cu care începe, și apoi nu se oprește niciodată din dialog, sunt Picasso, Sutherland, Giacometti, Brâncuși, Sironi. Ei sunt în memoria semnului său grafic, de la ei preia ștafeta lăsată de aceștia.

Începe să expună în 1970, an în care a câștigat premiul întâi pentru artă grafică la ediția a X-a a Expoziției Triveneta pentru tineri din Cittadella (Padova). Dar acesta este doar începutul, momentul de când se dedică în întregime meseriei de artist, singura din care ar accepta să-și câștige pâinea. Da, pentru că Paolo Tait este ceea ce face și în afară de acest lucru, într-adevăr, nu există. La începutul anilor '80 a călătorit între Roma și Milano. Cunoașterea unor galeriști, evaluatori și personalități sensibile la un limbaj atât de puternic și niciodată conciliant duce picturile sale în mâinile multora care rămân până astăzi colecționari importanți, unul dintre ei fiind Marco Forassasi.

Berlinul sfârșitului anilor '80 este un pas fundamental pentru Tait. Sosit în orașul încă divizat pentru a realiza Afizele de la festivalul internațional al unei importante companii teatrale din Trento, Grupul SUTEDA, pentru care va realiza și scenografia, vizitează Muzeul de Etnologie și acolo se clarifică, găsește confirmarea a ceea ce a simțit încă de la început: „Văzând uneltele provenite din Oceania lângă altele similare ale țaranilor noștri, se simțea că vorbeau în același fel sufletului, că erau același lucru. Iată de ce îmi plăcea figura lui Sironi: pentru că în ea era figura originilor”. Forma întotdeauna ușor de recunoscut, în orice moment, forma arhetipală este cea întotdeauna căutată de artist. O căutare a acelei forme care leagă opera de artă de timp, de ființa umană și de rasa umană, care găsește opera din timp și o racordează la un timp fără clasificare, la un timp atemporal.

După ce s-a întors în țară, se intensifică semnificativ activitățile expoziționale, atât personale, cât și colective, fără însă a neglija legătura continuă cu străinătatea: ședere în Danemarca, la Salzburg, reușind întotdeauna, fără eforturi, să-l lase pe observator mut de uimire. Tait nu desenează pentru încântarea privitorului. Tait desenează, imaginează, este liber în timp ce o face, și nu doar se îndepărtează, ci merge și mai departe față de cei care pictează pentru a urma o modă, o tendință. Tait este exemplul forței autonome pe care o are munca, a abnegației pentru desen, a consecvenței pentru ceea ce se face. Singur, fără a avea nevoie de zorzoane, munca depusă de Paolo le-a intrat pe sub piele celor care au știut să privească.

În 1989, cu ocazia expoziției de la Castelul din Stenico, „Dincolo de Semn”, Tait îi întâlnește pe fotografiile Nadia Baldo și Danilo Coli, care au început să se ocupe, cu o admirabilă gestionare a luminii, de documentarea picturilor și sculpturilor lui Paolo, a operelor făcute. De documentarea modului de a face opera, din 1990 se ocupă fotograficul Dario Coletti, care cu o sensibilitate extraordinară taie imaginea, penetrând cu exactitate maniera de creație a lui Tait. Mai mult de o lună, fotograficul l-a urmărit pe Paolo, ca o prezentă invizibilă, pentru a face din zilele de lucru în atelier mii de fotografii alb-negru pe peliculă. Baldo a documentat opera în realitatea ei, redând perfect motivația ei intrinsecă. Coletti a redat modul de realizare, a arătat cum se naște opera, a documentat întâmplarea. Anul este cel al primei șederi în Danemarca, un loc care îl va rechema pentru o expoziție în anii următori.

În anul 1991 are loc importanta donație a unui ciclu de lucrări grafice (20 de teme) către MART – Muzeul de Artă Modernă și Contemporană din Trento și Rovereto, cum o demonstrează publicația Electa referitoare la activitatea muzeului din acea perioadă. Paolo își extinde orizontul și chiar Salzburg rămâne azi una din multele sale etape europene. În 1992, la expoziția internațională a Republicii San Marino, Giulio Carlo Argan îl premiază dintre câștigătorii selecționați. Proiectul propus este foarte interesant, și astăzi original, nedatat.

În 1994, în afara unei expoziții colective în Trentino, Tait realizează prima bijuterie, prima sculptură din aur. Grafitul său pe hârtie de multe ori tinde să iasă afară pentru a dobândi a treia dimensiune și uneori el a putut deveni chiar aur alb, galben sau platină. Iar dacă forma este întotdeauna forma unui conținut, iată că aurul cu formele lui Paolo pare să-și fi găsit contururi aproape naturale, proprii, la fel de valoroase. Primii au fost niște cercei, un inel, dar în cea mai mare parte va fi vorba de pandantive formidabile, toate realizările necesitând abilitatea măestrilor aurari de marcă precum Giorgio Chiarcos sau Silvio și Marco Lanzavecchia.

Între 1995 și 1997, viața lui Paolo Tait este cea a unui artist angajat pe mai multe fronturi: evadat din Mezzolombardo, deschide un atelier în Milano. Îl reîntâlnește pe Flaminio Gualdoni, cunoscut critic și istoric de artă italian, care în 2000 îi va dedica un loc în cartea „Arta în Italia 1943-1999” (publicată de Neri Pozza), și este invitat să participe la prestigiosul „Premiu Michetti”, în 1996. Dar în acest oraș mare nu va găsi niciodată humus-ul necesar pentru al său modus operandi. Întâmplarea face ca tocmai Danemarca să-l solicite pentru o expoziție, „Coliziune”. Muzeul Kunstbygning din Aarhus îl cheamă să-i alocă un spațiu extraordinar, probabil unul dintre cele mai frumoase care i-au fost propuse pentru al său Bestiar, și să-l onoreze cu un valoros catalog. Pentru a se pregăti pentru această expoziție se întoarce de la Milano în Trentino, în atelierul său din Mezzocorona, în același atelier în care lucrează și astăzi, un loc chinuit de minunat, o răscruce de drumuri.

A doua jumătate a anilor '90 confirmă prezența sa pe scena artei: importante penițe scriu despre el (pentru a numi doar câteva: Antonio Cossu, Giovanna Nicoletti, Valerio Dehò, Riccarda Turrina, Giovanni Mosna, Sergio Gorna, Umberto Benedetto, Riccardo Schweizer, Stefano Zanella, Nicoletta Boschiero, Valerio Grimaldi), jurnaliști și gânditori îi dedică pagini și coperti de ziare și eseuri. Aceștia au fost anii unor întâlniri importante care îi oferă posibilitatea de a se exprima, de a lăsa să iasă la iveală ceea ce este în interior. Întâlnirea cu Paolo Foradori și cu soția sa, Sieglinde, este cu siguranță una dintre ele. Proprietari ai celebrei Crame Hofstätter, îi cer lui Paolo o lucrare care să vorbească despre vinurile lor, despre strugurii lor și îi solicita ca aceasta să reziste la umiditatea dintr-un mediu de genul celui al unei crame. Ce provocare mai bună pentru Tait decât solicitarea unei opere care să depășească durabilitatea obișnuită, să fie dincolo de orice posibilă degradare? Și, din acest moment, din 1996, începe să-i încredințeze focului puterea semnului său și de aici se nasc primele sale emailuri: plăci policrome de cupru arse în cuptor la 900°. O tehnică extraordinară, care îi aparține, care reușește cel mai bine să gestioneze adevărul profund, tensiunea emoțională a artei sale: de la plăci de 33X49 cm trece la cele de 50X50 cm și în cea mai mare parte îl vor solicita operele de mari dimensiuni (ne gândim la lucrarea monumentală din 2006 în San Michele all'Adige, 940 X 350 m).

Doamna Sieglinde îi va comanda lui Paolo și o serie de bijuterii, Aurul lui Sieglinde, printre care un pandantiv, care avea tocmai forma acelor coarde de viță de vie care au fost mai înainte desene pe hârtie, apoi emailuri în foc, chiar și etichete pentru sticlele de vin, iar acum nu puteau decât să se transforme în minunate colane de aur.

Dar curiozitatea lui Paolo, respectul său religios față de posibilitatea ce-i rezervă întâlnirea dintre formă și materie îl determină să se gândească chiar și la tapiserii:

o altă capacitate extraordinară de a ști face un desen, nu doar un contur al materiei, ci tocmai forma materiei. Încă o dată, de la o simplă comandă a unei opere, Paolo interpretează solicitarea unei lucrări cu acea sensibilitate a lui, totodată atât de liberă și atât de disciplinată, încât îl surprinde și pe el însuși. În Slovenia, face din desenul său pe carton, o țesătură de lână de oaie, tocmai o tapiserie. În anii succesivi, în jurul anului 2008, fascinat de măestria Facultății de arte vizuale din Oradea, România, va țese aici aceste capodopere din mii și mii de fire.

Suntem la sfârșitul secolului, iar în 1999 tocmai Galleria Civică de Artă Contemporană din Trento, ca urmare a importante intuiții a doamnei Vittoria Coen, îi va dedica o expoziție personală specială. În anul 2000 se deschide, în continuitatea anilor anteriori, nimic mai mult decât cu filmul ART NOTE BOOK N. 1: PAOLO TAIT de Vittorio Curzel, care se oprește pentru a reflecta, pentru a arăta cine este Paolo Tait, ceea ce face și cum o face, când o face și de ce o face. Este vorba de 19 minute pline de filmări făcute din unghiul corect și de către un ochi infinit de atent, însoțite de muzica unui mare interpret de jazz, precum Michel Petrucciani. Imagini care vorbesc de la sine, ce vor fi transmise la nivel național și internațional, inclusiv prin intermediul RAI.

Datorită lui Valerio Dehò, în anii următori se desfășoară un proiect de expoziții itinerante, „Între paranteze”, între orașele Torino, Milano și Bologna, precum și o serie de expoziții personale ale lui Tait, inclusiv „Anwesenheiten: prezențe”, excelent povestită de același Dehò în Tageszeitung. Nu trebuie uitată seria de expoziții ale artei trentine de la Palatul Trentini și de la MART, care sunt documentate de un catalog publicat de Skira. Și tot în 2000 Tait a câștigat competiția pentru a crea afișul care celebrează a 50-a ediție a Festivalului de Film al orașului Trento și nu va fi singurul, ci primul, după cel din 1988, dintr-o serie de succes, care va fi apoi, de asemenea, expusă. Bogăția producției lui Tait nu poate fi redată încercându-se o expunere cronologică. Succesiunea temporală a felului său de a opera este doar un prim mod de a se apropia de confuzia intensă și densă care conduce acest artist.

Carlo Maria Grosselli, în „Micul artist care sfidează Bienala”, a pus expoziția personală a lui Paolo de la Veneția din anul 2005, concomitent cu Bienala Internațională de Artă; Maria Rosa Pividori l-a rechemat în Milano, la Galeria 10.2 ! pentru a expune; Kunsthalle Faust Hannover l-a dorit drept protagonist a trei expoziții, împreună cu alți doi artiști trentini, P. Dolzan și M. Dorigatti, „DDT . Marele parazit”.

În același an, Paolo Tait se reîntâlnește cu un inginer trentin, cunoscut cu mulți ani înainte, Daniel Balzan. Curiozitatea genială și subtila consistență umană a lui Danilo se îmbină perfect cu esența profund aridă a

lui Paolo: s-a născut o expoziție la spațiul CITRAC (Cercul Trentin pentru Arhitectură Contemporană), din care Danilo face parte și al cărui președinte va deveni. Mă opresc să vorbesc despre ea pentru că acesta este un unghi din care să privim activitatea lui Tait, care se îmbină incredibil cu lumea design-ului arhitectural. O dovedesc poate mai bine ca oricine tablourile-sculpturi, din care avem o producție sistematică începând cu 2012. Totuși, cineva care ar vedea sculpturile sau oricum operele lui Paolo devenind obiect funcțional sau minuscula casă în care trăiește, nu ar mai ști și spune care este granița dintre artă și arhitectură sau unde una devine cealaltă. Prietenia cu Danilo și cu mulți alți arhitecți trentini îl face să se exprime în această direcție.

Paolo Tait este un meșteșugar al artei, un om care are arta drept meserie, care a fost educat de artă pentru viață și nu de viață pentru artă. Și asta se remarcă privind continua mastică a diverselor modalități de a-și realiza limbajul. Dacă există posibilitatea de a traduce fără a trăda, aceasta se află în operele lui Tait.

În 2007, cu Aurel Chiriac, Maurizio Passerotti și Micaela Vettori este prima experiență în România: onoarea și povara de a inaugura, simbolic, Muzeul „Țării Crișurilor”, fosta academie militară din Oradea, un loc impregnat de istorie, de tradiții ale unui popor, ale unei națiuni. Cine a putut vedea acolo lucrările lui Paolo a crezut că s-au născut chiar acolo; și dacă Contantin Brâncuși a fost întotdeauna un însoțitor al nopților nedormite ale lui Paolo Tait, acesta este locul care mai bine decât altele a mărturisit dubla legătură care îi leagă: automatismul acelui semn care permite mersul la rădăcini. Tait va spune: „În ceea ce mă mișcă sunt țaran și eu, ca și el”.

La 8 decembrie 2008, în miez de noapte, un telefon îl trezește pe Paolo: Vittorio Sgarbi, fascinat de o etichetă văzută pe o sticlă de vin, dorește să-l cunoască pe autor. Astfel s-a născut lungă și intensă conversație invernală, în frigul atelierului din Mezzocorona, între aceste două personalități atât de îndepărtate, dar atât de apropiate, care l-au făcut pe critic să spună: „A ta este Bienala!”. Și așa a fost în 2011, exact cum a promis.

Pentru Paolo a fost într-adevăr o perioadă în care s-a aflat sub lupa unor mari specialiști: de fapt sociologul și antropologul cultural Pietro Bellasi scria de mai mult timp ceea ce poate astăzi sunt paginile cele mai dense și mai emoționante cu privire la munca artistului, publicate într-una dintre țintele sale cele mai importante, volumul monografic editat de către Gabriele Mazzotta. Bellasi se afla, de fapt, la Direcția Științifică a fundației Antonio Mazzotta, fiind și un profesor de Sociologie a Artei la Universitatea din Bologna.

Un tom gros, cartea polițistă, spune el, care în 287 de pagini te face să simți greutatea acelei meserii de toate zilele, care ordonează, adună în fotografii operele lui

Paolo, ce provin atât din colecții private, cât și publice. El nu s-a gândit niciodată la această sistematică operațiune de catalogare: fiecare lucrare a fost întotdeauna importantă pentru el, la fel ca precedentă și următoarea, o creație a sufletului și nu un produs de numerotat și de vândut. El lucrează așa cum trăiește, înăuntrul a ceea ce face, fără a construi nimic în jur.

Numai disciplina de a face: aceasta este forța sa etică .

Perioada după Mazzotta? Oficial, o expoziție cu Antonio Cossu în 2010, Bienala în 2011, una colectivă „Ca o frânghie întinsă. Artiștii trentini la Bienala de la Veneția 1895-2011”, curată de M. Vettori. La sfârșitul anului 2013 o altă expoziție patronată de CITRAC, dorită la Villa Warth de către familia Moser, care de ani de zile colecționează operele lui Tait, pentru a face cunoscute ultimele sale minunății, tablourile-sculpturi Pământul Mamă. Planificate pentru 2014, printre altele, sunt crearea unui basorelief de 55 m2 pentru grădinița din Levico (Trento) și importanța expoziție colectivă dorită de MART „Sunarea adunării”, care vede prezența lui Tait cu un admirabil desen din 1977, o mărturie că încă de la debut tușa sa era puternică, recognoscibilă.

Neoficial, mereu în tăcere, lucrând încontinuu. Din nou, întotdeauna. Cu dorința de a se reinventa, de a construi încă. Cine știe ce.

După cum mi-a spus Paolo în șoaptă într-o noapte privind afară din mica lui casă, în timp ce pisica bea dintr-o farfurie în chiuvetă: „Nu a fost ușor să ajung până aici. Te salvează, în cele din urmă, temperamentul: ca o santinelă în noapte, pe un scaun pe care îl poți roti sau să privești infinitul în finit, sau să privești din finit infinitul”.

În el perspicacitatea sculptează golul, materia ia o nouă densitate și muzică.

Arta lui sapă tuneluri pe care un mare observator nu poate decât să le îmbrace.

Elisa BERTÒ

Ce înseamnă “germinația spontană” în atelierul din Mezzolombardia al lui Paolo Tait

În 1970, am colindat la Beijing câteva galerii de artă contemporană și ateliere de graficieni deschise numai pentru străini și cu un protocol strict orientat. În cele mai multe, dominantă o constituiau planșele ce omagiau vechile tehnici ale acuarelăi chineze, cu o minuție de orfeverie orientală ce trimitea spre veacurile 15-18. Gazdele ne îndemneau, cu evlavie aceea asiatică, rezervată marilor creații naționale, să cumpărăm lucrările unor contemporani vîrstnici, amînînd cu multă pricepere vizita în atelierele tinerilor. În ce mă privea, m-am simțit într-un climat de legitimitate estetică numai spre sfîrșitul precipitat al aceluia foarte controlat voiaj cultural, în clasele unor studenți de la Belle Arte, care ne înfățișau planșe cu versuri și ziceri faimoase ale lui Mao, într-o scriere foarte elaborată și cu impact monumental. Altfel spus, un scris de mînă care, cu pensula și călimara cu tuș ar fi avut, în pagina de caiet un rost strict comunicativ, dar care, în graficele cît peretele, realizate cu niște bidinele sănătoase, căpătau un impresionant aplomb artistic.

În fața acestor înscrisuri ideologice supradimensionate și cu o vehemență a tușei care șoca, am simțit arta lor europenească, cam în felul în care reacționam la întîlnirea cu opera unor Hans Hartung, Matta, Wilfredo Lam și a altor virtuozii ai pensulației generoase de condiție Occidentală. Nu interesa înțelesul textelor, interesa maniera plină de temperament în care obțineau și controlau semnul.

Opera lui Paolo Tait, îndeosebi cea de la junețe, m-a trimis cu memoria la modul în care tinerii plasticieni din Beijing stabileau spontan, într-un climat cultural hobotnic și fără să-și fi propus o însoțire teoretică, o relație legitimă între două tipuri de privire monumentală depărtate.

Opera întregă a lui Paolo Tait, așa cum este ea inventariată în somptuosul album monografic, ce i s-a întocmit în 2009 la Milano, la Edizione Mazzotta, ne reține nu numai prin tendința de a redimensiona - cu unele consecințe estetice revelatoare - un limbaj simbolic stabilizat în lumile noastre europene, ci și prin modul în care se germinează din sine - în inspirata formulă a criticului Pietro Bellasi : spontan.

Odinioară, cînd orizontul spiritual al formației era foarte limitat, ucenicul pictor se raporta la doar câteva modele, primul și cel mai influent fiind magistrul, în casa căruia deprindea un meșteșug.

Cînd nu prea ai de ales, e și rău, dar e și bine. Îți rămîne întregă șansa de a aprofunda puținul, într-un teritoriu profesional nu foarte întins, dar condiționat de stăruință și măiestrie. Veacul al XX-lea și, în chip exploziv, începutul Mileniului al III-lea au venit cu o ofertă informațională uriașă. Artistul în formare suportă

presiunea unui infinit de modele, cu vieți și izbutiri artistice mondiale, fapt care în loc să-l motiveze, îl confundă. Practic, orice debut are la bază un reper faimos. Totul pare să se fi încercat, să se fi făcut și chiar să se fi epuizat ca noutate de referință. Dacă am amintit de tulburătoarea mea experiență vizuală în China e și pentru că Paolo Tait mizează cu toată energia pe scriitură, pe personalitatea semnului. E atît de bine, de armonios găsit acest ceva personal la Paolo Tait, încît e suficient să vezi numai un fragment din oricare lucrare a sa ca să-i simți semnătura stilistică. În muzică, asta se cheamă timbru. Paolo Tait se individualizează tot mai activ cu trecerea anilor nu prin partitură, ci prin interpretarea ei. Imaginea cucerește prin stil.

Faptul nu ne mai surprinde. În spectacolul de operă, în primul plan e excelența montării și abia după aceea fidelitatea față de partitură. În teatru, textul devine cadrul, adesea foarte elastic, prin care se exprimă ca artist regizorul. În multe arte, creativitatea vine din abordarea foarte curajoasă a fondului tradițional, din interpretarea în circumstanțe înnoite de la bază a unor pretexte clasice.

Paolo Tait și-a dat seama foarte devreme de rolul cantității în “germinarea spontană”. Pentru o mai proprie înțelegere a formulei, e destul să realizăm funcția cantității în relația dintre o movilă și un munte. Institutele de artă au catedre de Pictură monumentală, dar apariția uneia de grafică monumentală ar surprinde. Paolo Tait pare a fi absolventul campion al generației în această nouă și cuceritoare direcție a graficii : statuarul. Logic, nu numai dimensiunile imaginii sînt productive în sugestia pentru minte și suflet, ci și materialele. Într-o creație generativă - sau germinativă - orice schimbare aduce cu sine un lanț de modificări. De aceea, materialele și instrumentele artistului Tait sînt la fel de incitante ca imaginile. Avem de a face cu un complet de atelier, care se concretizează într-un optimum de impresie artistică.

Ca și Picasso - la creația căruia are unele trimiteri foarte libere, mai degrabă adieri decît influență - Paolo Tait găsește, acolo unde cei mai mulți din contemporani caută și tot caută.

Tudor OCTAVIAN

Căutând începuturile

În 2011, la Bienala venețiană, Vittorio Sgarbi, fost subsecretar de stat pentru patrimoniul cultural și cunoscut curator, propunea, pentru Pavilionul Italiei, un nume necunoscut mie, atunci: Paolo Tait. La vremea aceea, Tait avea, deja, câteva expoziții prestigioase în palmare, la Veneția, Torino și Milano, dar, parcă îi lipsea exact consacrarea pe care prezența pe simezele Bienalei o poate da. Asta nu înseamnă, deloc, că Tait nu avea, deja, o importantă operă, în spatele său.

Grafician (inclusiv, autor de afișe), sculptor, pictor – pentru Paolo Tait nu uneltele exprimării artistice sunt importante, ci rezultatul. Acesta este, probabil, unul dintre punctele forte ale artistului, care refuză să fie înregimentat în curente la modă și să fie arondat unor abordări facile ale artei. Creator original, el nu poate fi așezat într-un sertăraș, în care să stea, comod, până la următoarea schimbare de direcție în artă. Curajos, față de publicul său și, în ultimă instanță, față de sine însuși, Tait pare să fie atras, întotdeauna, de forme brute, pe care doar el știe a le șlefui. Uneori, materia artei sale pare agresivă față de tot ceea ce o înconjoară, dar asta se întâmplă pentru că Paolo Tait caută să ajungă, mereu, până la ultimele consecințe ale abordărilor sale artistice, dincolo de convenții și de platitudini, căutând, neobosit, izvoarele de unde am purces în devenirea noastră. Desenul lui Paolo Tait include o formă de violență, aproape, animalică, ce ne duce cu gândul la forme primordiale ale vieții sau, mai exact spus, ale modului în care noi, contemporanii, ne imaginăm începuturile vieții. Bestiarul lui Tait este, evident, unul imaginat de mintea omenească, unul care constituie, mai degrabă, o introspecție a propriilor noastre gânduri bântuite de spaime, decât a istoriei reale, naturale. Tocmai de aceea, artistul italian încearcă, prin opera lui, să ajungă la arhetipurile gândirii simbolice, pentru a le dezghioca, pentru a le revela.

Lucrările sale nu aduc veselie și bună dispoziție, ci sunt, mai degrabă, izvoare de reflecție asupra zonelor ascunse din propria noastră memorie subconștientă. Interesant, la Tait, este că, deși nu este nevoie să fii savant, pentru a-i înțelege unele dintre palierele operei sale, este limpede că el nu oferă, în nici un caz, soluții facile. El nu spune, nicăieri: „acesta este un arhetip” ori „așa arată structura arhetipală a gândirii noastre simbolice”. Tait ne propune întruchiparea a ceea ce el „vede” prin spectrul propriei sale imaginații, cu forță și cu meșteșug.

Opera sa nu poate fi luată „de-a gata”, pentru că este mult prea elaborată pentru a fi acceptată așa. Trebuie parcursă, linie cu linie și nuanță cu nuanță, pentru a ne oferi o posibilă înțelegere a unei arhefanii. Opera lui Tait nu reprezintă ultima soluție acceptată pentru descifrarea simbolurilor pierdute, dar este, fără îndoială, o veritabilă posibilă citire a acestora.

De ce vedem această expoziție la Muzeul Țăranului din București? Pentru că artistul din regiunea Trento se simte acasă în spațiul nord-dunărean și pentru că i-a înțeles rădăcinile, așa cum, poate, puțini alți artiști de talia sa, dar din afara granițelor României, ar fi putut să o facă: viguros, sălbatic – uneori –, elementar, autentic, sincer, primordial. Expoziția sa este legată de expoziția permanentă a muzeului, prin fire de borangic și idei străvechi, prin izvoade și tiare, culori și forme; și, pe de altă parte, se distanțează de ea prin amprenta inefabilă pe care oricare artist adevărat o lasă asupra obiectului cărui îi dă formă, viață și înțeles. Pentru acest dialog, arhefaniile lui Paolo Tait merită un loc, chiar și temporar, în spațiile din bătrânul și mereu noul muzeu bucureștean.

Virgil Ștefan NIȚULESCU

PAOLO TAIT

SAU DESPRE ARISTOCRAȚIA SENSURILOR PRIMARE

Paolo Tait se înscrie în categoria restrînsă și nobilă a artiștilor de certă valoare, dar aproape inclasificabili. Provocator cu fiecare lucrare, marcat aproape de o nevroză a imaginarului, plasticianul este de fiecare dată surprinzător, estetic și ideatic, de o flexibilitate surprinzătoare atît la nivelul tehnicii, cît și al mesajului, de o prospețime continuă și parcă plasată cu intenție într-o suspensie a interpretării. Și – cu toate acestea – propunînd mereu o „piatră unghiulară”, fascinantă precum o propoziție plastică rescrisă la infinit. Necon condiționat de nimic – mode, curente, gusturi trecătoare („Succesul este pur și simplu puterea de a-ți continua propria muncă” declara artistul într-un interviu) – Paolo Tait reușește să se sustragă permanent distribuirilor stilistice tradiționale.

Dacă ar fi să identificăm invariabile ale acestui univers subiectiv atît de tensionat, rezonanțe ale întîlnirilor cu sine ale artistului, afinități care-l definesc dincolo de convulsivitatea plastică, am putea vorbi, cu siguranță, cel puțin de două constante: potența semnului și forța arhetipului. Pentru Paolo Tait semnul nu are sens prin el însuși, nu e scrișnet estetic, nu e o atrofiere a unei experiențe – umane ori culturale – ci capătă sens, strălucire și rost doar împreună cu tot bagajul cultural pe care-l poartă, pe care l-a adunat din istoria culturală. Mai mult: doar la intersecția, discretă de cele mai multe ori, a conținuturilor pe care le strîng semnele plastice arta lui Paolo Tait se așează în sine însuși și în lume. Ele reprezintă mijloacele de exprimare ale unui nostalgic inadapdat, de o fină ironie, chiar dacă multe dintre lucrările lui par la o primă vedere sumbre, „grele”, atîrnîndu-ți de privire la modul dureros, ca și cum ar fi fost lucrate nu în cărbune sau creion, ci în plumb.

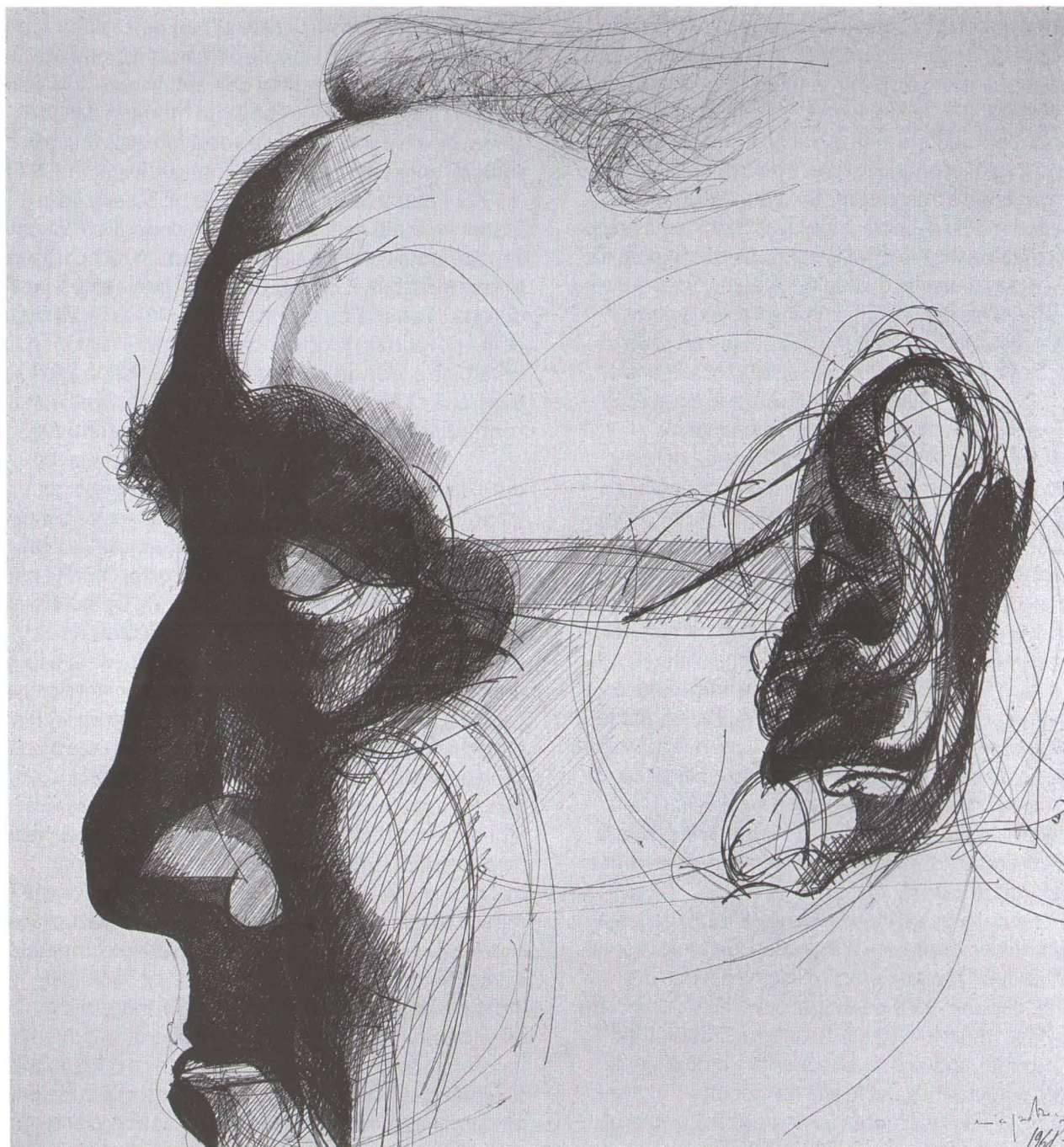
Paolo Tait e un melancolic răzvrătit. Experiența lui capitală e de bună seamă îndoiala. E un artist care nu are certitudini. O lucrare precum Pagina dal mio diario, din 1991, depune mărturie despre acest lucru. Un portret abia schițat, undeva în stînga sus, cîteva simboluri cît de cît explicite, apoi o cețoasă absență a ordinii, pe de o parte traumatizantă, pe de alta revigorantă. Coloristic, trecem de la albastrul murdar la negrul-pată, la negrul incomod, răvășitor. Negrul lui Paolo Tait nu are nimic de-a face, ca să dau un exemplu, cu întunericul rembrandtian, reconfortant, pe care-l simți născut din lumină și pentru a susține lumina, ci pare extras din Goya. Dacă privim Pelerinaj la San Isidro a pictorului aragonez și lucrările din ciclul Testa ale lui Paolo Tait avem o acută senzație de continuitate, ca și cum, în perioade diferite, cu sensibilități și mijloace variate ar ilustra celebrul vers al lui Trakl: „Toate drumurile lumii duc spre cadavre”. Nici ciclul Bestiario nu se sustrage acestui crepuscul. Și nici nu e un Bestiarium obișnuit: e mai degrabă un bestiariu al nevrozelor și anxietăților ființei umane. Al melancoliilor ființei umane.

Toate formele acelea de un negru plin, sparte numai în rare cazuri de griuri aproape accidentale, lasă loc imaginației să construiască orice – de nu reprezintă chiar imaginarul în sine.

E și multă ironie în modul lui Paolo Tait de a se juca nonșalant cu imaginația privitorului. Nu doar lumea e tratată ironic, ci și cel care-l privește lucrările. Publicul. De care, uneori, artistului pare să nu-i pese ori, dimpotrivă, să-i pese foarte mult. Linia de demarcație dintre aceste două atitudini e foarte dificil de trasat în cazul lui Paolo Tait, cel care însuși se întreba, la un moment dat, „Știe cineva cine e publicul?”. Nu e ironia romantică, ci o ironie sumbră, dureroasă, sacrificială. Tripticul, lucrat în 1997 și 1998, botezat Sacrificio se înscrie pe aceeași linie: o Răstignire în alb negru, o Răstignire dedusă, o Răstignire ale cărei detalii sunt lăsate în voia capacității noastre de a construi detalii. E, cum spuneam, și ironie aici, și încă o dovadă că artistul nu are certitudini: pînă la capăt fiecare dintre noi purtăm propria noastră confuză răstignire. Ceea ce rămîne e forța artistică a lucrărilor lui Paolo Tait, forța transmisă că fiecare trăim propria realitate. Doar duritatea contrastelor din opera lui rămîne aceeași pentru toți.

Prin tot ce lucrează Paolo Tait e un melancolic dur. Un melancolic al arhetipurilor. „Rătăcire nesigură; întemnițare sau claustrare; iată condiția pe care o întregăște tradiție astrologică i-o rezerva melancolicului”, notează Jean Starobinski. Tocmai împotriva acestor condiții pare să lupte, prin lucrările sale, artistul trentinez. De aici imensa libertate de creație pe care singur și-o acordă, de aici tehnicile foarte diferite pe care le utilizează de la o lucrare la alta, dar în primul rînd căutarea formelor arhetipale pe care le scormonește mereu. Mulți plasticieni au recurs la simbolurile fundamentale în operele lor. Din acest punct de vedere Paolo Tait nu e un inovator. Însă melancolia, ironia și mai cu seamă forța cu care știe să folosească arhetipurile, capacitatea lui de a le reinventa în expresie, de a le face să explodeze acolo unde te-ai aștepta mai puțin îl individualizează pe de-a-ntregul. Această mistică a neliniștii plastice – reflexie în oglindă a neliniștii existențiale – această mereu în desfășurare competiție a arhetipurilor îl singularizează artistic pe Paolo Tait într-o perioadă a tuturor confluențelor, indeciziilor ori virtuozităților sterile. O știință extraordinară de a transforma semnul în arhetip, de a face ca orice imagine să reprezinte o ilustrare a începuturilor și mai cu seamă a fundamentelor, recurgerea mereu la, aș zice, o aristocrație a sensurilor primare fac din Paolo Tait unul dintre cei mai reprezentativi artiști contemporani italieni și nu numai.

Aurel CHIRIAC

Tatăl meu,
1968

Tuș pe hârtie, 50 x 45 cm
Colecție privată / Marco Forasassi / Milano

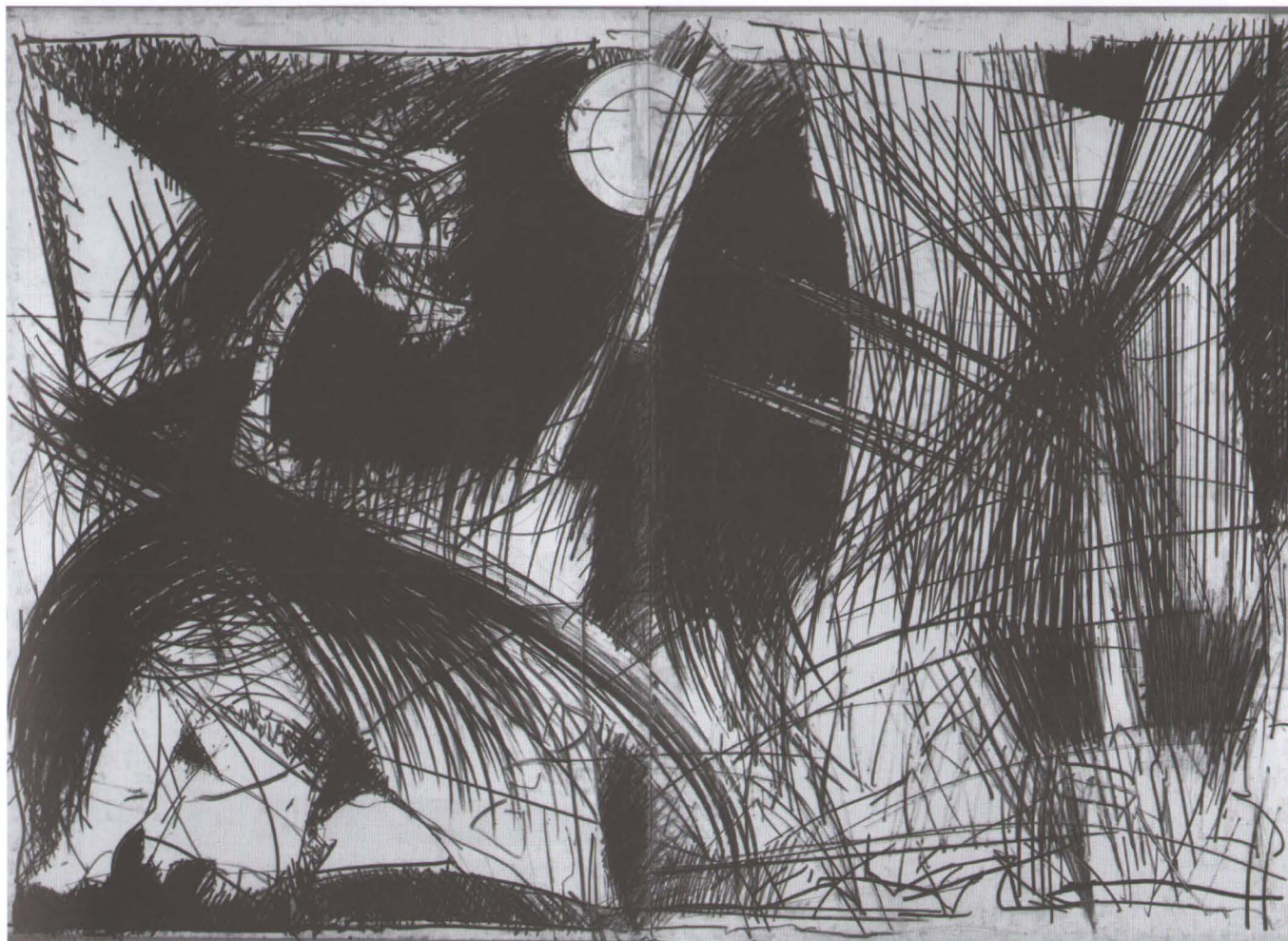
Răstignire 1
1978

Tehnică mixtă, 200 x 150 cm
Colecție privată / Marco Forasassi / Milano

Răstignire 2
1978

Tehnică mixtă, 198 x 158 cm
Colecție privată / Marco Forasassi / Milano

Urlet
1978

Graffiti pe hârtie, 100 x 140 cm
Colecție privată / Andrea Basso / Trento

Peisaj
1981

Tehnică mixtă, 169 x 241 cm
Colecție privată / Marco Forasassi / Milano

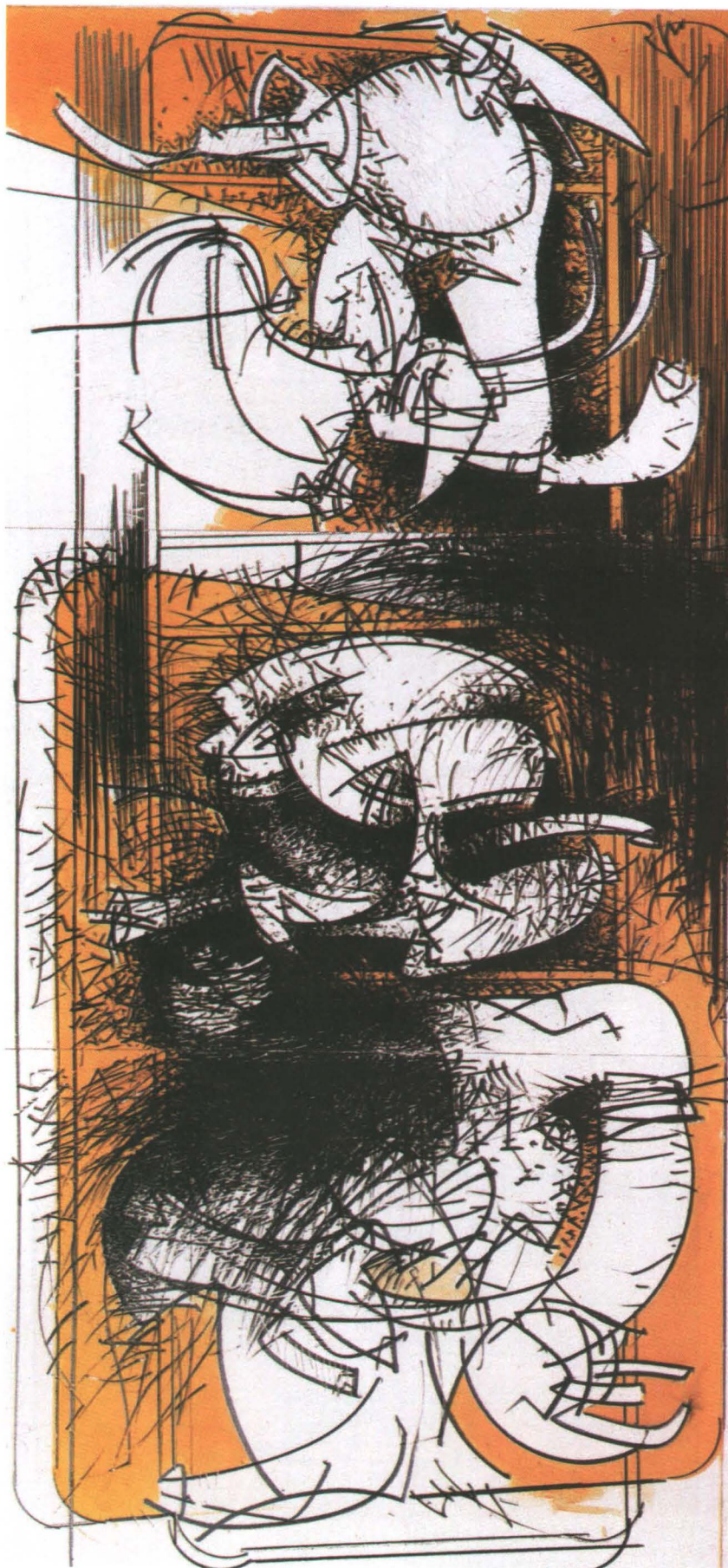
Vânt din Est
1991

Ulei pe pânză, 210 x 210 cm
Colecție privată / Marco Forasassi / Milano

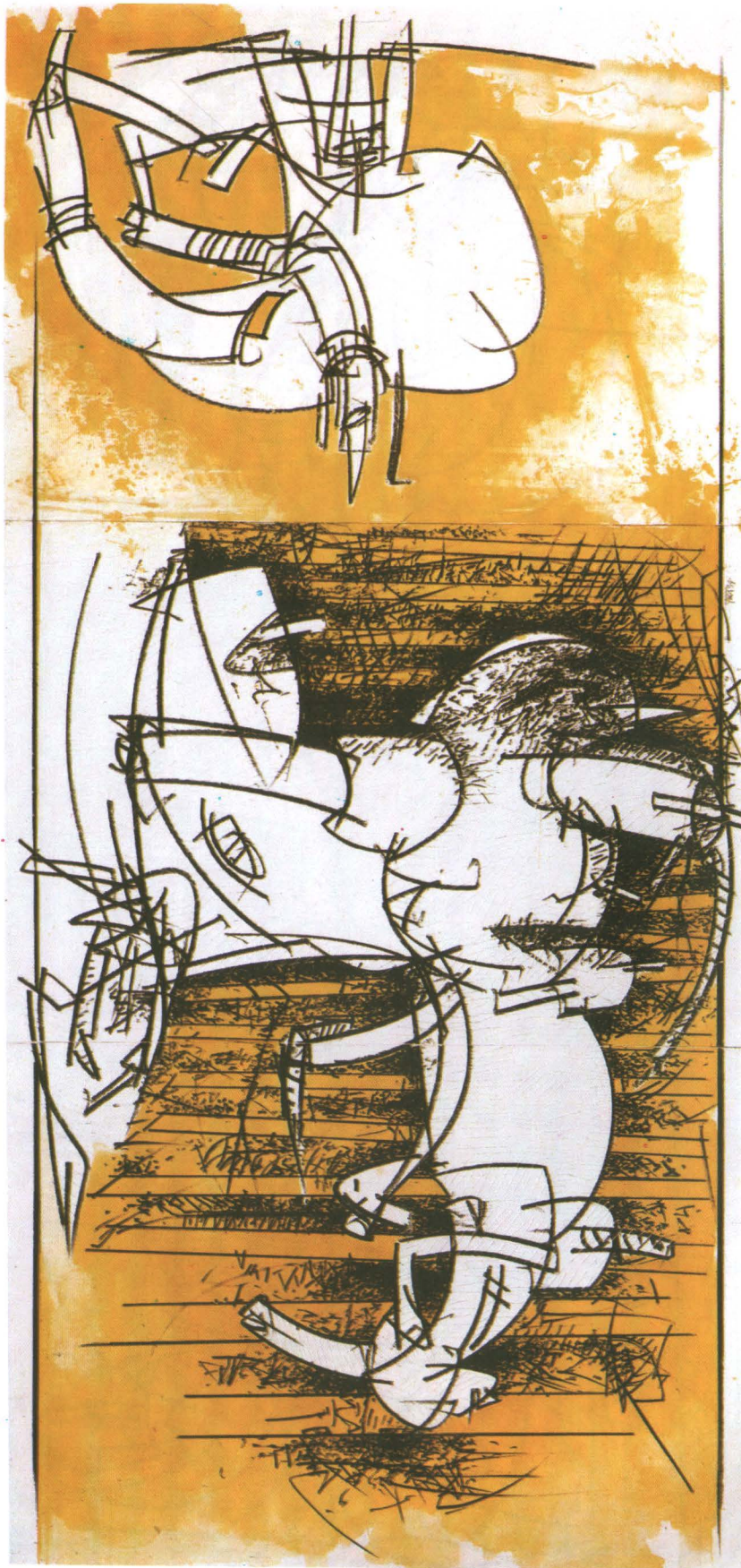
Apariții neliniștitoare
1993

Graffiti și tempera pe hârtie, 100 x 210 cm
Colecție privată / Zeni / Mezzolombardo

Animal
1993

Graffiti și tempera pe hârtie, 210 x 100 cm
Colecție privată / Martini / Mezzolombardo

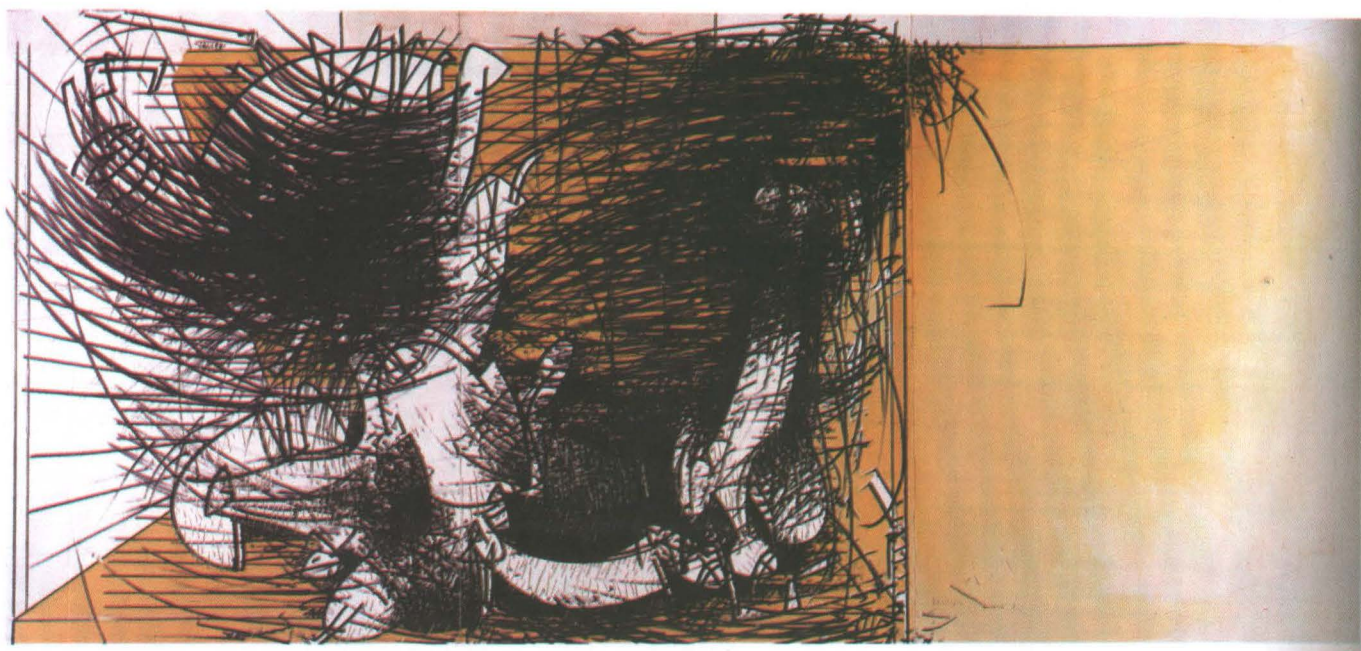
Prezență
1993

Graffiti și tempera pe hârtie, 210 x 100 cm
Colecție privată / Martini / Mezzolombardo

Substrat 256
1993

Graffiti și tempera pe hârtie, 210 x 100 cm
Colecție privată / Martini / Mezzolombardo

Figuri
1993

Graffiti și tempera pe hârtie, 210 x 100 cm
Colecție privată / Anita Bert / Mezzolombardo

Mlaștină
1994

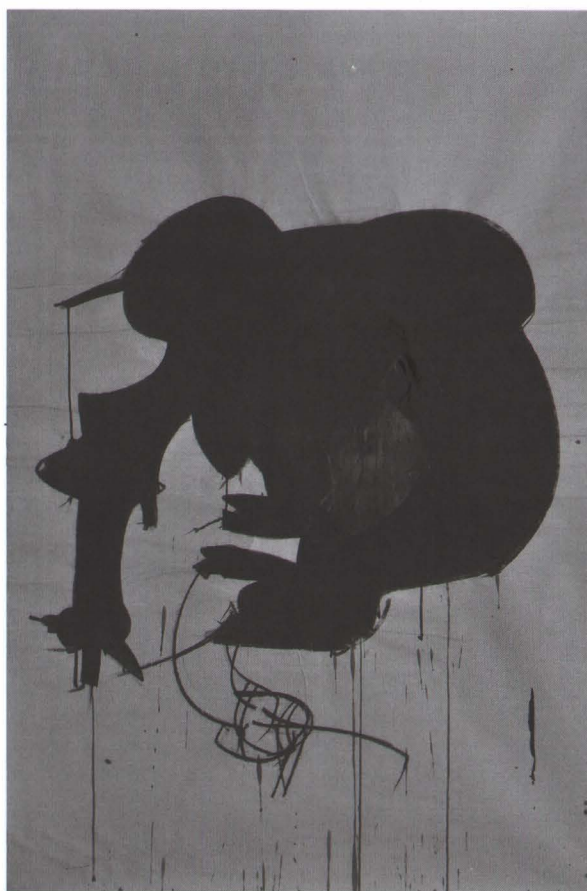
Graffiti și tempera pe hârtie, 210 x 100 cm
Colecție privată / Martini / Mezzolombardo

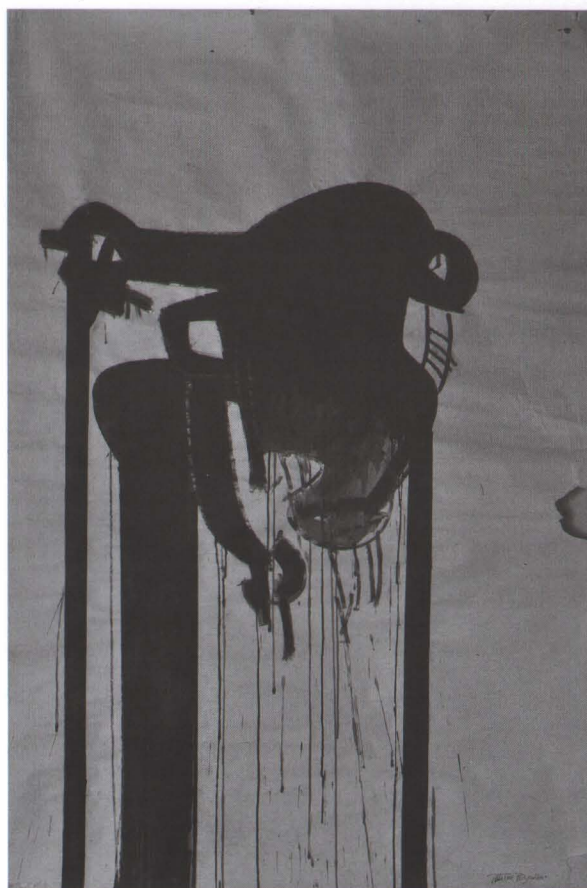
Pe stâlp / Triptic
1997

Tuș, grafitti și ceară pe hârtie, 252 x 140 cm
Proprietatea artistului

Bestiar
2001
Grafitti și tuș pe hârtie, 149 x 100 cm
Colecție privată / proprietatea artistului

Bestiar
2001
Grafitti și tuș pe hârtie, 149 x 100 cm
Colecție privată / proprietatea artistului

**Bestiar
2001**

Grafitti și tuș pe hârtie, 149 x 100 cm
Colecție privată / proprietatea artistului

**Bestiar
2001**

Grafitti și tuș pe hârtie, 149 x 100 cm
Colecție privată / proprietatea artistului

Bestiar
2001
Grafitti și tuș pe hârtie, 149 x 100 cm
Colecție privată / proprietatea artistului

Bestiar
2001
Grafitti și tuș pe hârtie, 149 x 100 cm
Colecție privată / proprietatea artistului

Bestiar
2001

Graffiti și tuș pe hârtie, 149 x 100 cm
Colecție privată / proprietatea artistului

Bestiar
2001

Graffiti și tuș pe hârtie, 149 x 100 cm
Colecție privată / proprietatea artistului

Bovine
2003

Graffiti, acuarelă pe hârtie și lemn, 184 x 244 cm
Proprietatea artistului

Lupul fără haită
2003-2004

Tuș și grafitti, pe hârtie, 149 x 100 cm
Colecție privată / Itas / Mezzolombardo

Bestiar (Prezență)
2004

Graffiti și tuș pe hârtie, 149 x 100 cm
Colecție privată / Itas / Mezzolombardo

Bestiar
2005

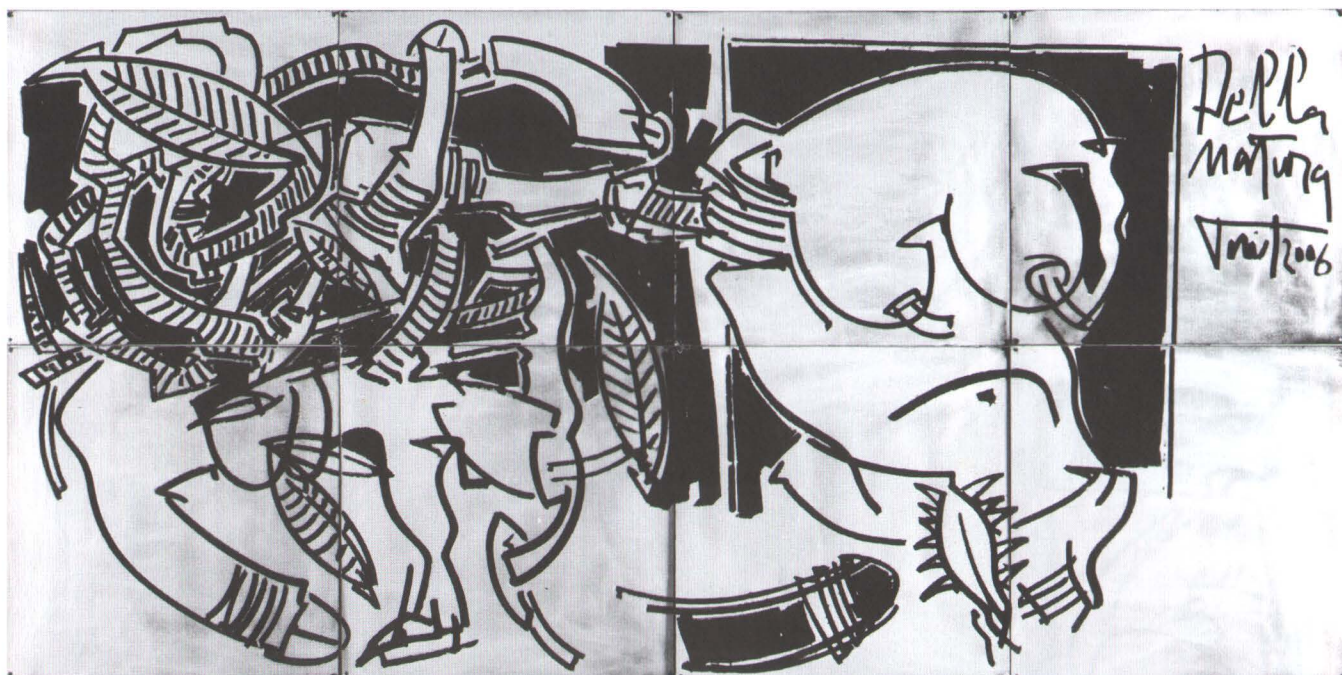
Tuș și grafitti, pe hârtie, 149 x 100 cm
Colecție privată / Itas / Mezzolombardo

Animale

2005

Acrilic, tuș și colaj pe lemn, 184 x 244 cm
Colecție privată / proprietatea artistului

Natură
2006

Email pe metal, 100 x 200 cm
Muzeul Țării Crișurilor / Oradea

Cuib
2008

Tapiserie, lână vopsită, 200 x 100 cm circa
Colecție privată / Maurizio Passerotti / Trento

Arhaic
2008

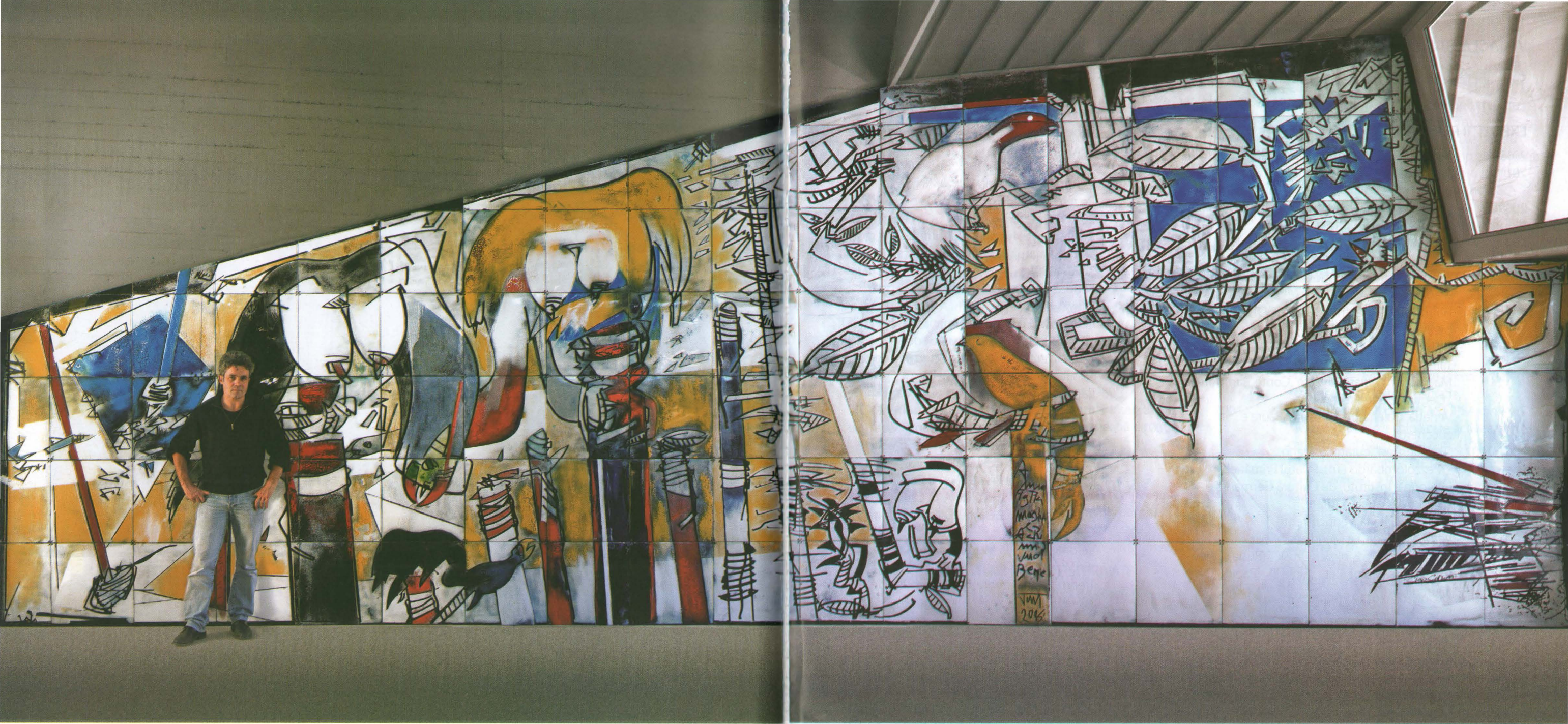
Tapiserie, lână vopsită, 200 x 100 cm
Colecție privată / Carla Merz / Trento

Despre muzică, despre cântec și altele
Transpunere digitală

Despre muzică, despre cântec și altele
Transpunere digitală

<https://biblioteca-digitala.ro>

Ceea ce văd, ceea ce simt
Transpunere digitală

VIAȚA ȘI ACTIVITATEA

1952, aprilie s-a născut Paolo Tait, în localitatea Mezzolombardo (TN).

EXPOZIȚII PERSONALE

- 2013 Muzeul Țăranului Român, București, *Arhefani!!!*
- 2011 Villa Lagarina (TN), Palatul Libera, *Al muro, al muro!!*
- 2009 Mezzocorona (TN), Atelierul artistului, *Sculptură-tablou*
- 2007 Oradea (România), Muzeul „Țării Crișurilor”, „Radici/Rădăcini”
- 2005 Trento, Spațiul expozițional Hypo Bank Tirol, „Paolo Tait”
Hannover (D), Kusthalle Faust, „DDT. Il grande parassita”
Trento, Spațiul expozițional CITRAC, „Paolo Tait. L'assoluto quotidiano”
Magras (Tn), Spațiul Rist.te „Conte Ramponi”, „Degustazione-PresenART”
Veneția, Galeria TreD&Perelà, „Paura e zucchero”
- 2001/2002 „Traparentesi”, curator V. Dehò.
• Mezzolombardo (Tn), Palatul Primăriei
• Bologna, Institutul de Cultură Germanică
• Bologna, Galeria „L'Ariete”
• Milano, Galeria „Venticorrenti”
- 2001 Verona, Galeria „La Meridiana”
Moscova, Novosibirsk, Omsk, (Rusia), Kiev (Ucraina), „Paolo Tait. Gioielli” [Paolo Tait. Bijuterii].
- 2000 Riva s/G. (Tn), Galeria „La firma”
Castelul din Tures (Bz), „Anwesenheiten. Presenze”.
Bolzano, Galeria „Spatia”
- 1999 Trento, Concessionaria Auto G.R., „Honda fa arte”
Kempten (D), Sparkasse Kempten
Trento, Galeria Civică de Artă Contemporană
- 1997 Aarhus (DK), Kunstbygning, „Kollision”.
- 1993 Trento, MART – *Muzeul de Artă Modernă și Contemporană din Trento și Rovereto*, Palazzo delle Albere
- 1992 Bologna, Galeria „Artespaziodieci”
- 1990 Trento, Galeria „Quadri Arte”
- 1989 Castelul din Stenico (Tn), Muzeul Regional de Artă, „Oltre il Segno”
Trento, Centrul „Santa Chiara”, „Futuribile”
- 1988 Trento, Palatul Prefecturii, „20 opere grafice per la FABI”
- 1977 Trento, Palatul Pretorio

EXPOZIȚII COLECTIVE

- 2011 Trento, Palatul Trentini – a 54-a Bienală din Veneția, Pavilionul Italia, Secțiunea Trentino/Alto Adige

- 2006 Domodossola (VCO); Villa Lagarina (Tn), Palatul Libera, „Ex Voto”. Curator Alberto Weber
- 2005 Vila Lagarina (Tn), „VinART”
Milano, MiART, cu „Galleria 10.2!”
Veneția, Galeria TreD&Perelà, „Esposizione Zero”
- 2004 Valle di Non, Trentino, sedii expoziționale diverse, „La mela: da Eva al Microchip”
- 2003 Rovereto, MART, „Situazioni. TrentinoArte 2003”. Curatori G. Belli, F. Cavallucci, F. Degasperi, G. Nicoletti, R. Turrina, G. Verzotti.
Trento, Palatul Trentini, „Arte trentina del '900. 1975-2000”
- 2002 Londra, Kingsroad Artgallery, „Christmas show”
Pedersano (Tn), Malga Cimana, „4 da EVEREST”
„EVEREST. L'orizzonte curvo della fantasia”, *una mostra quasi virtuale a cura di V. Coen*
Trento, Sala de Expoziții a Băncii Centrale a Băncilor Rurale Trentine „Cinquant'anni di manifesti del Filmfestival Città di Trento”
- 2001 Trento, Sala de Expoziții a Băncii Centrale a Băncilor Rurale Trentine, „Opere nascoste. Le collezioni d'arte delle Casse Rurali trentine”
Torino, „ARTissima 2001”, cu Galeria „L'Ariete”
Trento, Galeria Civică de Artă Contemporană „Quasi una storia. Opere della collezione della Galleria Civica”
Verona, Fundația Muzeu Miniscalchi Erizzo, „En Voyage”
Trento, Palatul Trentini, „Arte trentina del '900. 1950-1975”
- 2000 Praga, Městská Část Praha 2, „En voyage”
Mezzolombardo (Tn), *Circolo Culturale '78*, „Opere d'inverno”
Villa Lagarina (Tn), GAMS - Galeria Muzeu de Artă a Tiparului, Palatul Libera, „Inciso tra memoria e presente”
Trento, Galeria de Artă „Il Cenacolo”, „Astrattismo trentino”
- 1998 Ivano Fracena (Tn), Castel Ivano, „La soglia e oltre”
- 1996 Francavilla al Mare (Pe), Premiul „Michetti”.
Forio d'Ischia (Na), *Galleria Del Monte*; Milano *Galleria Morone 6*; Lasino (Tn), *Casa Chinatti*, „ContemplAzione”.
- 1995 Ivano Fracena (Tn), Castel Ivano, „Correnti & Arcipelaghi”
Trento, Palazzo Geremia, „Incontro con la grafica”
Trento, Galeria „Quadri Arte”, „Artisti trentini”
- 1994 Trento, Spazi estemporanei per l'arte, „Giallo sull'Oriente Express”
- 1993 Trento, Sala Esposizioni P.A.T.; Iglesias (Ca), Foresteria Monteponi, „BETHGER: il lungo dolore. 10 artisti per Manlio Massole”
Bologna, „ARTEFIERA '93”, cu Galeria

	„Artespaziodieci”			ed energia”, Trento, Palatul Trentini.
1992	Muzeele de Stat ale Republicii San Marino, „ARTEGIOVANE IV”, video instalație. Expoziție colectivă a câștigătorilor concursului internațional „Arte Giovane ’91”	2007		Afiș promoțional pentru a 2-a ediție „Acqua ed energia” din Castelul Toblino (Tn).
		2007		Email policrom pe placă de cupru pentru Spitalul din Mezzolombardo (Tn).
1991/92	Cles (Tn), Palatul Culturii; Trento, Galeria „Quadri Arte”, „A chi spara il cacciatore?” Canale di Tenno (Tn), Vilnova sul Clisi (Bs), Tione di Trento (Tn), Torbole sul Garda (Tn), „I disastri della guerra”	2006		Placă de prezentare și promovare pentru Grupul Antares Hotels din Milano, zincografie; Email policrom pe placă de cupru pentru Palatul Multifuncțional din S.Michele a/A. (Tn);
1991	Udine, „INTERGRAF Alpe Adria”, Bienala internațională de la Gradica			Afiș promoțional pentru manifestarea „Acqua ed energia” din Castel Toblino (Tn);
	Levico (Tn), „Arte Pasqua”			Afiș promoțional pentru manifestarea „Un viaggio tra turbine e alambicchi” din Santa
1990	Carpi (Mo), cu Galeria „Quadri Arte”, „ART BOX ’90”			Massenza (Tn).
	Aarhus (DK), Kunsternes Hus, „Sei artisti trentini in Danimarca”	2005		Placă de prezentare și promovare pentru Institutul Trentin de Cultură, zincografie;
	Certaldo (Fi), Trento, Roma și Messina, „Verifica ’90”			Placă de prezentare și promovare pentru Trentino Trasporti, zincografie;
	Levico (Tn), Galeria Lucchi, „Incontri d’inverno”			Placă de prezentare pentru Primăria din Mezzocorona (TN), zincografie.
1989	Certaldo (Fi), „Premio Italia 1989”			Afiș promoțional pentru AST IPSA din Mezzolombardo, echipă care activează în campionatul național de tamburină;
1987	Trento, „34 artisti per Amnesty International”	2004		Placă comemorativă cu ocazia a celei de-a 50-a aniversări a morții lui Alcide Degasperri (comanditar: Provincia Autonomă din Trento – Text critic: Flaminio Gualdoni);
1983	Catanzaro, Bienala Mediteraneană de Artă Contemporană			Placă de prezentare pentru Primăria din Albiano (TN), zincografie;
1974	Riva s/G. (Tn), Galeria „La Firma”			Placă de prezentare și promovare pentru Giuseppe Cialdella Pavimenti, Mezzolombardo (TN), zincografie;
1973	Milano, Concursul Național APECO			Placă de prezentare și promovare pentru Gentile Popo Pitture, Mezzocorona (TN) zincografie.
1970	Cittadella (Pd), ediția a X-a a Expoziției de Artă Triveneta pentru tineri. Premiul I pentru grafică			Afiș pentru a 2-a ediție a Festivalului „Teroldego Rotaliano”; Placă de prezentare și promovare pentru Euroelettrica snc, Mezzolombardo (TN), zincografie;
				Placă de prezentare și promovare pentru Gianluca Longhi Restauri, Zambana (TN), zincografie;
				Placă de prezentare și promovare pentru IPSA SpA, Mezzolombardo (TN), zincografie;
				Placă de prezentare și promovare pentru Consorțiul Trento Iniziative, Trento, zincografie;
				Placă de prezentare pentru Primăria din Mezzolombardo (TN), zincografie.
				Afiș pentru a 50-a ediție a Festivalului de Film al orașului Trento;
				Email policrom pe placă de cupru pentru Protecția Civilă din Mezzolombardo (Tn);
				Email policrom pe placă de cupru pentru Primăria din Mezzolombardo (Tn);
				Email policrom pe placă de cupru pentru
LUCRĂRI ÎN INSTITUȚII PUBLICE ȘI PRIVATE				
2010	Email policrom pe placă de cupru pentru noile spații Residenza Borgo Roma, Mezzolombardo;			
	Email policrom pe placă de cupru pentru Biroul de avocatură Ass.to Bert-Mazzoni-Pezzi	2003		
	Placă de prezentare și promovare pentru Informatica Bancaria Trentina, Trento, zincografie;			
	Placă de prezentare și promovare pentru Biroul de avocatură Ass.to Bert-Mazzoni-Pezzi, zincografie;			
	Ulei pe pânză pentru spațiul de prezentare a Top Service Assicurazioni, Trento;			
	Email policrom pe placă de cupru pentru Mazzini srl, Mezzolombardo.			
2009	Email policrom pe placă de cupru pentru Basso geom. Luigi, Trento;			
	Email policrom pe placă de cupru pentru Palatul Kargruber, Trento;			
	Email policrom pe placă de cupru pentru Biroul de avocatură și comerț Micheli-Ceola, Rovereto.	2002		
2009	Email policrom pe placă de cupru pentru Agenzia Ortofrutticola Giovannini, Mezzolombardo.	2001		
2008	Afiș promoțional pentru a 3-a ediție „Acqua			

- Hotelul Feldmüllerhof din Campo Tures (Bz);
Email policrom pe placă de cupru pentru
Instituțiile Spitalicești din Rovereto (Tn);
Email policrom pe placă de cupru pentru
Spitalul Armani din Arco (Tn);
Email policrom pe placă de cupru pentru
Universitatea din Trento.
- 1999 Email policrom pe placă de cupru, pentru
Banca Rurală din Mezzolombardo (Tn).
- 1997 „Arhaica”, sculptură în lemn pentru Primăria
din Mezzolombardo.
- 1996 Ciclu de 25 de emailuri policrome pe cupru
pentru Cramele HJ din Termeno (Bz).
- 1988 Scenografie pentru Grupul SUTEDA/Trento
Cinema - Festival internațional;
Afișe pentru Grupul SUTEDA – Trento,
Bolzano, Berlin și Graz;
Ciclu de stampe litografice (4 teme) pentru
Si.Ge. Trento;
Ciclu de stampe litografice (20 teme) pentru
la F.A.B.I. Trento.
- 1986 Sculptură pentru Primăria din Mezzolombardo
(Tn).
- 1981 Sculptură pentru Banca Rurală din Villazzano
(Tn).

ISBN 978-973-7621-59-7